

TWEE KLEINE VISJES

M.J. Arlidge bij Boekeryj:

Met Helen Grace:
Iene miene mutte
Piep zei de muis
Pluk een roos
Klikspaan
Naar bed, naar bed
Wie niet weg is
Klein klein kleutertje
In de maneschijn
Nog lange niet
Niemand zeggen
Twee kleine visjes

Met Adam Brandt:
Kom je spelen?

M.J. Arlidge

TWEE KLEINE VISJES

De huiveringwekkende
voorgeschiedenis van Helen Grace

ISBN 978-90-225-9456-8
ISBN 978-94-023-1786-2 (e-book)
NUR 330

Oorspronkelijke titels: *No Way Back* en *Running Blind*
Vertaling: Harmien Robroch en Yolande Ligterink
Omslagontwerp: Wil Immink Design
Omslagbeeld: © iStock
Zetwerk: Mat-Zet bv, Huizen

© 2016, 2017 M.J. Arlidge
© 2018 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inleiding

Wie is Helen Grace? Het is een vraag die lezers wereldwijd intrigeert sinds haar explosieve debuut in *Iene miene mutte*. Wie is deze onbevreesde, ogenschijnlijk onverwoestbare vrouw die op seriemoordenaars jaagt zonder aan zichzelf te denken? Waarom is ze zo gekweld, zo gejaagd, zo alleen? En waarom is ze vastbesloten om haar achtergrond, haar ziel, haar hele identiteit verborgen te houden? Helen Grace is per slot van rekening niet eens haar echte naam, dus wie is ze?

Toen we Helen in 2014 voor het eerst ontmoetten, had ze slopende sm-sessies met haar vaste meester Jake. Deze complexe, mysterieuze vrouw was sterk, assertief en had de touwtjes in handen. Ze liep tegen de veertig en had al een half leven vol pijn, teleurstellingen en strijd achter de rug. Dus toen mijn uitgever Penguin voorstelde om een tipje van de sluier van Helens wereld, haar jonge jaren, op te lichten, greep ik de kans met beide handen aan. Wat was er leuker dan schrijven over Helens ontwikkeling van losgeslagen probleemtiener tot toegewijde, vindingrijke politievrouw?

Het was een reis die me van Southampton naar de armoedige, zuidelijke buitenwijken van Londen bracht. Want Helens leven aan de zuidkust is namelijk de tweede fase in haar bestaan. Het eerste deel van haar leven bracht ze door in een vervallen flat in de hoofdstad, en na de dood van haar ouders stond ze onder toezicht van jeugdzorg. Op dat laatste concentreerde ik me in *Alles in de wind*, Helens volwassenwording na haar ontsnapping aan de donkere schaduw van haar ouders. Hoewel de Helen Grace-romans in de eerste plaats zijn bedoeld als vlucht uit de werkelijkheid – ijzingwekkende thrillers over seriemoordenaars – ga ik vaak in op lastige sociale problemen, zoals de behandeling van vrouwen binnen het strafrecht, of de misstanden en moeilijkheden waar mensen met leerproblemen dagelijks mee te maken krijgen. In *Alles in de wind* was ik in de gelegenheid om de Britse jeugdzorg te onderzoeken, die nog altijd zwaar ondergefinancierd wordt en vaak een plek van pijn is in plaats van een toevluchtsoord. Maar dan wel in klassieke Helen-stijl, door me te richten op haar ontwikkeling als jonge vrouw, haar hartstochtelijke geloof in natuurlijke gerechtigheid en haar sterk ontwikkelde verlangen om voor de underdog op te komen. Het resultaat was een pakkende, verrassende en schokkende novelle die nieuw licht wierp op Helens redenen om bij de politie te gaan en ook onthulde waarom ze de naam Helen Grace koos toen ze haar nieuwe identiteit aannam.

Nadat ik haar beslissing om politievrouw te worden had verkend, was het niet meer dan logisch om in *Schuitje varen* haar eerste grote zaak onder de loep te nemen. Deze adembene-

mende, emotionele thriller (met een duivelse plotwending) heeft een heel andere stijl dan *Alles in de wind*. Helens rol als beginnende politievrouw bood me de kans om een complex onderzoek met verrassende wendingen te creëren. Ook hier namen maatschappelijke kwesties een centrale rol in – moderne slavernij en contractarbeid – maar het was Helens ontwikkeling als personage dat me vooral interesseerde. Er is een stuk in *Iene miene mutte* waarin Helen haar oude uniform vindt en zich het gevoel van bescherming, kracht en anonimiteit herinnert dat het haar gaf toen ze het voor het eerst aantrok. *Schuitje varen* is doordrenkt met dit gevoel van ontwikkeling, Helens verlangen om zichzelf te beschermen en te vermommen, terwijl ze vecht voor de rechten van de zwakkeren en onderdrukten. Maar het haalt ook de ontzuisterende aspecten van haar nieuwe carrière naar voren, de vele vooroordelen en obstakels die ze moet zien te overwinnen als ze het wil redden in de mannenwereld die de politie nog altijd is. Hoe boeiend, verrassend en vol actie *Schuitje varen* ook is, ook deze novelle is een coming of age-verhaal, waarin Helen uitgroeit tot de politievrouw die we allemaal zo goed kennen en mogen.

Valt er nog meer te vertellen over Helens beginjaren? Natuurlijk, maar ik hoop dat deze twee novelles voorlopig volstaan – dat ze je verrassen, aangrijpen en wat nader tot de sterke, onverzettelijke vrouw brengen die niet alleen mijn creatie, maar ook mijn vriendin is.

Matthew Arlidge, juni 2021

ALLES IN DE WIND

1

‘Mijn naam is Jodie Haynes.’

Ze weten wie ik ben, maar willen dat ik het hardop zeg. Ik laat mijn hoofd hangen en met gloeiende wangen mompel ik de woorden. Ik heb alles aan mezelf veranderd – mijn haar, mijn uiterlijk, zelfs de manier waarop ik práát – maar dit is het enige wat ik niet kan veranderen.

Ze vullen de formulieren in zonder ook maar één keer hun blik af te wenden. Dit is het derde kindertehuis waar ik ben geplaatst en ik word altijd begroet als een soort interessante freak. Mijn zus heeft onze ouders twee jaar geleden vermoord en ons gezin is nu dus behoorlijk bekend. Ze was zestien toen ze het deed en zit nu een straf van tweemaal levenslang uit in Holloway. Mijn situatie is niet veel beter. Ik was toen dertien, nu vijftien, en hoewel mijn naam niet in de kranten heeft gestaan, zijn de maatschappelijk werkers en het personeel van het kindertehuis op de hoogte van mijn geschiedenis. Je ziet het in hun ogen, merkt het aan hun gefluisterde opmerkingen. Ik durf te wedden dat het nieuwtje van mijn komst hier al de ronde doet; elk verknipt kind be-

sluit nu of het mijn vriend wil zijn, me wil ontlopen of me in elkaar wil slaan.

Ik ben in Zuid-Londen opgegroeid, maar omdat mijn vaders compagnons daar nog steeds wonen, vonden ze dat ik ergens anders naartoe moest. Surrey, Sussex en nu Hampshire. Kindertehuis Grove Street in Basingstoke. Ik ben nog nooit in Basingstoke geweest. Eerlijk gezegd weet ik niet eens waar het ligt.

De leidster van het kindertehuis, Carole, pakt mijn tas en slaat een arm om mijn schouder. Dat ziet er misschien heel lief uit, maar in werkelijkheid ‘helpt’ ze me door de deur. Alle kinderen kennen dat moment wanneer ze in een nieuw tehuis arriveren – hun voeten weigeren dienst te doen, het kost moeite om adem te halen – en ik word door de gang geduwd. Ik kijk strak voor me uit, probeer mijn tranen terug te dringen, maar slaag er niet goed in. Het is het geluid dat me altijd weer raakt – de gezichtsloze, onbekende kinderen die roepen, ruziën, lachen. Ik heb geen idee wie ze zijn. Of wat ze voor me in petto hebben.

‘Even dimmen, allemaal. We willen niet dat onze nieuweling denkt dat we een zootje ongeregeld zijn, of wel?’ roept Carole hees, wanneer we samen de slaapzaal binnenlopen en zij ondertussen het licht uitdoet.

De meisjes mopperen en leggen hun *Just Seventeen* en *Smash Hits* op de grond. In het schemerdonker zie ik zes bedden, vier muren en een radiator. Geen nachtkastjes, geen stoelen, niets wat niet vastgeklonken zit. Ik moet direct aan Marianne denken – ziet haar cel er beter uit dan dit? Ik word naar het lege bed links van mij geduwd. Dit is het dan. Mijn nieuwe thuis.

Ik kleed me uit tot op mijn ondergoed en kruip in bed. Carole blijft nog even staan en gaat dan weg. Niemand zegt iets tegen me of toont enige belangstelling voor de nieuweling, al zie ik dat het meisje in het bed tegenover me naar me zit te staren. Ik draai me om, trek de dekens over mijn hoofd en doe alsof ik slaap. Maar mijn zintuigen draaien overuren, ze ruiken de verflucht en de goedkope deodorant, en mijn ogen zijn wijd open. Uiteindelijk val ik in slaap, maar even later schrik ik wakker als ik voel dat mijn bed beweegt. Ik ga rechtop zitten en zie dat een meisje mijn tas doorzoekt.

‘Hé!’

Het meisje kijkt niet op en dus grijp ik de tas. Ze geeft me een harde duw en dan pas zie ik hoe groot ze is. Ze is ongeveer een meter tachtig en behoorlijk gezet. Ik bedenk of ik haar nog een keer een duw wil geven; ik heb allang niets meer van waarde, maar er zitten wel wat foto’s van Mariannne in mijn tas die niemand anders mag hebben.

‘Is dit ze dan?’

Het meisje grijnst en legt een vieze vinger op Mariannes gezicht. Het is de foto die Sparky van ons heeft genomen bij Merriman’s speelhal.

‘Nou?’ Ze geeft me een trap tegen mijn ribben en wappert met de foto in mijn gezicht.

Opeens wordt de foto uit haar hand gerukt. Het meisje uit het bed tegenover me heeft hem vast en houdt hem beschermend achter haar rug. Het grotere meisje loopt op haar af, maar blijft dan plotseling staan. Mijn overbuurmeisje heeft een ijzeren staaf in haar hand. Even lijkt het alsof haar tegenstandster toch op haar af zal duiken, maar de staaf is zwaar

en heeft een scherpe rand. Ze bedenkt zich, spuugt op mijn bed en loopt dan de kamer uit in de richting van haar eigen slaapzaal.

‘Dat is Jaz,’ zegt mijn beschermster, terwijl ze op mijn bed komt zitten en me de foto teruggeeft. ‘Die denkt dat ze hier de baas is. Als je niet voor jezelf opkomt, is je leven hier zo goed als voorbij.’

Ik knik, maar zeg niets.

‘Ik ben Gemma.’

‘Jodie.’

‘Weet ik,’ gaat ze verder, en ze steekt haar hand uit.

Ik laat haar mijn hand vastpakken; die van haar voelt warm.

‘Je zult zo onderhand wel in je broek schijten. Maar maak je geen zorgen. Zo erg is het hier niet. Het komt wel goed.’

Ik laat mijn hand vallen en slaag erin even te glimlachen. Ik wil haar echt heel graag geloven.

2

De dagen daarop redt Gemma nog vele keren mijn hachje. Elk tehuis heeft zijn eigen karakter, zijn eigen regels en je moet snel in de gaten hebben wie van het personeel je moet ontlopen, welke kinderen je uit de weg moet gaan en hoe je ook maar het kleinste voordeel kunt scoren als het gaat om karweitjes, slaapzaalafspraken en eten. Als de kok je mag, is je leven uit te houden; er is nooit genoeg eten en er is altijd een arme ziel die niks krijgt. Maar Gemma stopt de kok stiekem sigaretten toe en heeft het dus goed voor elkaar. Als haar nieuwe vriendin profiteer ik daarvan mee.

Jaz loopt nu met een grote boog om me heen, de karweitjes en lessen vallen wel mee en ik ontdek al snel dat Gemma hier een bijzondere status geniet. Ze zit haar hele leven al in kindertehuizen – haar verslaafde moeder heeft haar op de stoep van een ziekenhuis gedumpt toen ze twee was – en ze heeft het systeem kennelijk helemaal door. Andere kinderen ontlopen haar en van Carole krijgt ze echt alles voor elkaar, zolang de andere kinderen het maar niet zien.

De derde dag gaan we stiekem naar de kelder. Overal metalen buizen, treurige banken en een gehavend cassettedeck, maar we maken er onze zitkamer van. Gemma zet muziek op en rolt hondsbrutaal een joint. Die roken we alsof we volkomen onbezorgd zijn en we luisteren onafgebroken naar haar favoriete acid house: Adonis, Jesse Saunders, Sleezy D. Een tijd later stommelen we naar ons bed, waar we kletsen en giechelen als idioten. De andere meisjes in de slaapzaal roepen dat we onze kop moeten houden, maar dat kunnen we niet. Voor het eerst in jaren val ik lachend in slaap.

Als ik wakker word, galmt 'No Way Back' nog door mijn hoofd en ik glimlach, ook al heb ik dorst en voel ik me een beetje duf. Gemma ook. De hele dag. We zeggen amper een woord tegen elkaar; dat hoeft ook niet.

De kelder wordt al snel 'ons plekje'. We gaan er zo vaak mogelijk naartoe, zelfs na bedtijd, en we genieten van onze vrijheid. Ik begrijp niet hoe Gemma ermee wekomt, maar daar kom ik de vierde of vijfde keer achter. Terwijl ze de fles wodka aan me doorgeeft, vraagt Gemma of ik ooit een vriendje heb gehad. Ik zeg 'flikker op' en ratel een lijst met namen af, ook al waren het eigenlijk meer Mariannes vrienden dan die van mij. Ondanks de drank en sigaretten die we mee naar beneden hebben gesmokkeld, lijkt Gemma bedroefd en ik besef dat er nooit iemand is geweest die zich om haar heeft bekommerd. Ze wil van alles over me weten. Ik denk dat ze vanavond fijne dingen wil horen en dus vertel ik haar over oma Helen die ons snoepjes, bonbons en geld toestopte als die klootzak van een man van haar niet keek. En ik praat over Marianne, die zelfs als ze er slecht aan toe was,

haar best deed om me te beschermen. Gemma moet huilen en ik wil haar troosten, maar ze schudt mijn hand van zich af. Ze zegt dat ze wat beters heeft. Ze haalt een zakje pillen uit haar zak en houdt het voor me open. Ik aarzel en neem er dan twee. De smaak is zoet op mijn tong.

3

In eerste instantie weet ik niet waar ik ben. Ik heb liggen trippen, heb engelen en zonsondergangen gezien en een man die probeerde een reusachtig rotsblok te verplaatsen. Kennelijk ben ik buiten westen geraakt. Als ik bijkom, is het donker en het stinkt: ranzige sigarettenlucht, oude banken en zweet. Ik besef dat ik nog steeds in onze schuilplaats lig, maar dat Gemma weg is. Carole staat bij de muur en even denk ik dat ik op mijn donder ga krijgen, maar dan zie ik dat ze toekijkt.

Er ligt een man boven op me. Ik ken hem niet. Hij is oud, ongeschoren en stinkt naar goedkope aftershave. Hij zit aan mijn kleren te trekken, duwt zijn hand onder mijn topje. Ik voel dat hij in mijn borsten knijpt en vervolgens aan mijn rok trekt. Ik kan me niet bewegen – door de drugs of de angst, dat weet ik niet – maar dan voel ik zijn hete handen op mijn dijen en opeens trap, draai en schreeuw ik. Hij slaat me, mijn hoofd schiet naar achteren en klapt tegen de leuning van de bank en weer terug. Ik duik op hem af, doe mijn mond open alsof ik hem in zijn gezicht wil bijten en hij

deinst naar achteren. Uit ons evenwicht vallen we op de harde grond. Ik ben als eerste overeind. Carole wil me pakken, maar ik duik onder haar handen weg en ren naar de deur. Daar staat nog een man, maar hij doet geen poging om me tegen te houden; hij glimlacht alleen maar bij het zien van de chaos. Ik duw de deur open en ren naar boven.

Het is ver na bedtijd en het avondpersoneel vindt me al snel als ik schreeuwend en huilend door de donkere gang ren. Ze pakken me bij mijn armen vast en proberen met me te praten. Maar hun woorden glijden langs me heen. Ik kan me niet concentreren. Ik ben duizelig en misselijk. Carole komt erbij en ik probeer weg te lopen, maar ze geeft me twee keer een harde klap en slaat alle vechtlust uit me. Mijn benen zakken onder me weg en een van de medewerkers vangt me op. Carole geeft opdracht me in het strafhok te zetten. Ik kan aan ze zien dat ze dat liever niet willen, maar ze doen wat hun gezegd wordt en ik word in een kast aan het eind van een gang gezet. Ze duwen me op de kale houten vloer en de deur gaat achter me op slot. Opeens ben ik alleen.

4

Daar laten ze me achtenveertig uur zitten. De dagen zijn nog wel uit te houden – ik kan aan de andere kant van de deur van alles horen en probeer te bedenken welke gezichten bij de stemmen passen – maar de nachten zijn afschuwelijk. Ik heb alleen een t-shirt en een slipje aan en ook al smeed ik om een deken, eten, een emmer... ik krijg niets. Dus zit ik te rillen en duw ik mijn neus in mijn t-shirt om de urine niet te ruiken.

Ik denk aan Gemma. De vriendin die me heeft verraden. En ik denk aan Marianne. De zus die ik heb verraden. Iedereen zegt dat het de juiste beslissing was om de politie te belen nadat ze papa en mama had vermoord, maar zo heeft zij het nooit gezien. Ze haat me en denkt waarschijnlijk dat ik haar haat. Maar dat is niet zo, ik heb haar nooit gehaat. Ik mis mijn grote zus juist. Als ik alleen ben en me bang voel, moet ik veel aan haar denken.

Ze is nu achttien. Een vrouw, geen kind meer. Hoe is het om haar te zijn? Is ze veilig? Is ze bang? Heeft ze pijn? Toen ze was veroordeeld, wilde ik bij haar op bezoek in Holloway.

Om te zien of alles goed met haar was, haar om vergeving te vragen. Maar de maatschappelijk werkers vonden dat geen goed idee; bovendien wilde Marianne me geen bezoekers-formulier sturen. Dus kan ik alleen maar aan haar denken en haar in gedachten het beste toewensen.

Ik zou willen dat ze bij me was. Er is niets wat ze niet voor me gedaan zou hebben om me te beschermen, om voor me te zorgen. Maar dat deel van mijn leven is voorbij en ik heb geen enkele vriend. Ze zeiden dat ik hier veilig zou zijn, maar ik ben nog nooit zo bang geweest.

5

Toen ze me er eindelijk uitlieten, had ik koorts, maar dat interesseerde ze niet. Mijn opsluiting was alleen mijn straf geweest; nu moest ik boete doen. Carole stond met een emmer en zwabber op me te wachten; er lag een kille glimlach rond haar lippen. Omdat ik zo ‘on gehoorzaam’ was geweest, had ze besloten me alle vieze klusjes te geven die niemand anders wilde doen. De komende tijd ben ik de Assepoester van Grove House.

Over de kelder wordt niet gesproken. In plaats daarvan word ik hard aangepakt omdat ik na bedtijd op was, omdat ik lawaai heb gemaakt, on gehoorzaam ben geweest en me agressief heb gedragen. Ik kijk de andere personeelsleden aan om te zien of die enige weerstand bieden, of er iemand is met wie ik kan praten, maar ze kijken me geen van allen recht aan. Gaan ze eergisteravond dan zomaar... vergeten? Ze doen hun best om voor de rest van de kinderen te zorgen, die allerlei gedrag vertonen, van compleet door het lint gaan tot er als een zombie bij zitten, maar mij ontlopen ze alsof ik een paria ben.

De meisjes zijn geen haar beter. Nu weet ik waarom Gemma geen vrienden heeft. Wisten de anderen hoe ze was? Hebben ze het zelf ondervonden? Ik vervloek mezelf omdat ik zo naïef en dom ben. Hoe vaak moet ik gekwetst worden voordat ik het doorheb? Je kunt alleen op jezelf vertrouwen. Marianne heeft me dat geleerd.

Gemma en ik leven in dezelfde wereld, lopen langs elkaar heen in de eetzaal en de slaapzaal, maar we praten niet met elkaar. Sterker nog, als ik haar ook maar even aankijk, wendt ze haar blik af. Heeft ze spijt? Of is ze boos omdat ik haar leven moeilijker heb gemaakt? Ik zie de blauwe plekken in haar hals en op haar bovenarmen. Ik vraag me af sinds wanneer ze die heeft en hoe ze eraan is gekomen.

Jaz geniet van mijn ellende. Ik ben haar slaaf met wie ze kan doen wat ze wil, dus trapt ze in de hondenpoep, loopt dan over mijn pasgedeelde vloeren en laat haar gebruikte tampons slingeren. En als niemand kijkt, valt ze me aan. Ze heeft ervaring en gaat dus nooit voor de zichtbare delen. Ze stompt me hard in mijn maag, in mijn kruis en zelfs een keer in mijn nieren. Die keer had ik haar niet horen aankomen en opeens zat ik op handen en voeten naar adem te happen. Ik was ervan overtuigd dat de genadeklap elk moment kon komen, maar die kwam uiteraard niet. Ze wil dat ik lijd.

De toiletten zijn het ergste onderdeel van mijn nieuwe taken. Het lijkt wel of ik daar hele dagen bezig ben en het nooit helemaal af heb voordat de volgende zwaar gestreste tiener arriveert die geen hoge eisen aan zichzelf stelt wat persoonlijke hygiëne betreft. Op de een of andere manier doen ze allemaal mee; het hele huis lijkt van mijn ellende te genieten,

zelfs de kleine timide Alexis. De enige die me niet treitert is Gemma.

Op een dag zie ik haar op het toilet. Of liever gezegd, ik hoor haar. Ze moet vreselijk kotsen en blijft de halve ochtend in het hokje. Als ze bij de wasbak staat en water in haar grauwe gezicht spettert, weigert ze me aan te kijken. Na een tijdje houd ik het niet meer. Ik loop naar haar toe en pak haar arm vast. Ik weet niet of ik haar kop van haar lijf wil rukken of dat ik haar wil vragen wat er aan de hand is, maar ik krijg de kans niet om een keus te maken. Voordat ik mijn mond open kan doen, kijkt ze naar me op en zegt: 'Jodie, ik ben zwanger.'